

КАФАНСКЕ

Приредио
Ранко Прерадовић

ΚΑΦΗΣΚΕ

Библиотека
ИЗВОР

Уредник
Видосав ЂУРЂЕВИЋ

Приредио
Ранко ПРЕРАДОВИЋ

Рецензент
Ален ЏИНИЋ

Наслов и прелом
Синиша ВИДАКОВИЋ

К А Ф А Н С К Е

Бања Лука,
2025.

ПРОСЛОВО

Били смо млади и били радознали. Околности су нам ишле на руку, имали смо више слободног времена, па смо се на неки начин одавали слободарству, унаточ чињеници да је средњошколцима био забрањен улазак у хотеле и кафане. Нико није помињао ресторане, а бившу (и тадашњу) рестаурацију “Козара” у центру града звали су још “официрском мензом”. Мој у то доба најближи друг, Ранко Павловић ме је у својим сјећањима (Бранко Перић: “Ранко Павловић – све што не знаш о мени”, 2025) подсетио да смо у „Козари“ имали свој сто, а да смо се „држали“ троугла – ова рестаурација, кафана „Тексас“ (како смо звали „Уранак“ на жељезничкој, касније аутобуској станици) и „Зора“, доцније знани „Снек“, гдје смо започињали наше кафанске животне кораке. Тако смо и са малом повластицом улазили у кафански живот нас двојица, кафанских истосудбеника, спознавајући све врлине и мане тог облика одмора и одсуствовања из неке, могуће стварности, јер кафане су, ипак, биле (требало би да су и сада) изван те дневне животне колотечине. Многи други наши исписници, којима је и по ко зна чему био близак кафански живот, на сличан су начин закорачили у ту љепоту. Напоменућу и то да је ријеч о шездесетим годинама прошлог вијека.

Имао сам ту срећу да сам тада упознао, баш у „Тексасу“, професора филозофије, пјесника и боема Душана Мутића, који ме је „намамио“ на дружење у хотелу „Палас“ гдје се он, често, бјежећи од кафанске мучнине, како је називао крчме у којима је почесто бивало и галаме, уздизао у хотелску отмијеност. У „Паласу“ је са њим често сједио и мој професор из медицинске школе, познати Леон Пољокан, отмијеник из те познате, богате јеврејске породице, који је у „Паласу“ понекад спавао и ту се хранио. Био је сјајан старији господин. Нагјерао ме је једне прилике да им се придружим, пошто саам ја то умрио из познатих разлога избјегавати, а у зборници школе потом казао осталим мојим професора да он, одобрава мени, ученику, да сједим у хотелу „Палас“ са њим. Одушевљавао се разговором који смо, кроз стихове, умјели водити Мутић и ја, али га је веселило и то што сам се, већ увелико, потписивао у новинама, пошто сам улазио у новинарство и управо, као деветнаестогодишњак, објавио прву збирку стихова.. Била је то за мене својеврсна „уписница“ у кафански живот, откада, ето, траје и та веза са поезијом испјеваном у или за кафане. Ту и такву, кафанску поезију, могли бисмо сврстати и у – боемску. Отуд чињеница да сам, ето, смогао воље да испуним себи младалачку жељу и окупим, на једном мјесту, све те пјесме и пјеснике из тог поетског, кафанског, боемског родословља. Можда ће ово и неком од читалаца испунити жељу да на једном мјесту пронађе толико пјесама које, с правом, зовемо кафанске.

Нека је са срећом!

Р. ПРЕРАДОВИЋ

Амбо МАРОШЕВИЋ

ДРУГАРСТВО

Једном рече флаши чаша
да се боље с њом понаша.

Напуни се стакло жучи
поста чаша склона тучи.

Свуд би ситно стакло пало
да не доли флаша мало.

Напетости одмах неста,
своју свађу чаша преста.

Најзад чаша рече флаши:
ми, стаклени, сви смо наши.

Андреј Ђ. ВРАЊЕШ

ИСТИНА И ВИНО

песнику, Благоју Баковићу

Кад над Хоповом, искон засветли,
виногради обнаже гроздове зреле,
сунчеве зраке, објаве петли,
песник у Ириг изјутри рано,
попије с вином, радост и тугу,
обоје заједно у једном цугу.
Осети песму, Божји дар,
открије ћутањем, ума тајну,
игру речи насмејану.

ВИНО ВЕРА У РЕЧИ

песнику, Ранку Прерадовићу

Река а није река,
без обала тече у боји,
ум истину открије, кад се њиме опије,
кумир што поезију поји.
Само је оно кад остари лепше,
Диониса веселог знало,
историја се у њему купа цела,
време је у њега стало.
У имену Православном, место свето има,
свећа уз њега сећањем гори,
без њега, вера је поље без цвета,
топлину нема, као ледом збори.

Анђелко АНУШИЋ

ОВА ЧАША

Да је било писано
па да Си вино у воду претворио
Обрнути Мајсторе,
оно мокро племе сад би имало стреху,
а ономе у врху софре
Реч не би прокишњавала
на трг,
окапине у ложницу,
на верну љубав и пупољ на лозници;
улица с именом врховног свеца
не би била тржница језичијег меса:

пошто килограм огуљених језика,
не би вукао светски касапин;

и можда би нас
мимоишла ова чаша.

Чедо ЂУРЂЕВИЋ

СУСПРЕТ У ЧАШИ

Јуче ми једно познато око
стрже застор са минулих дана,
ископа искру из мене, дубоко,
и прокрвари зацјељена рана.

Водљикаве очи угушише мисли
и разум што га знају боре наше.
Брзо смо руку једно другом стисли
послије неколике испијене чаше.

Мрзили смо кап док насута чека,
празнећи чаше душу смо пунили
и кад у нама потече ко ријека,
више се нисмо бунили.
Смијеша се кикот са звекетом чаша
и би нам лијепо. Нека чудна срећа
зањиха кратко влажна срца наша
и одосмо тако ко пчеле од цвијета.
А очи ми осташе на њеном челу,
у њеној руци мој додир,
душа ми остаде у њеном тијелу,
у глави мојој само немир.

БОЕМ

(Што се више повлачиш у себе,
све је више у теби отрова.)

Још мало при себи између два опијања,
јасан ми пред очима чемер дугог,предугог стања,

видим своје небо окренуто наопачке
и расуте своје снове, са звијездама, дјечачке.

А иза звјездане тепсије црни се црна туга
и нигде тријезног друга.

Све чешће ми окрећу леђа доскора одане жене,
све више добрих људи дижу руке од мене.
А ја помамно мислио да ми нико ништа не може,
шта ћу сад и куд из ове надуте коже:
љубав ми опрала мозак а вријеме одваја кости
док правим пирамиду памети, нижући лудост до лудости.

Накратко језиво тријезан, са страхом у костима до сржи,
последњу молитву молим, још док ме разум држи:
„Дај Боже неку смрт јер ту си умјетник,
ја одох у крчму пустити последњи крик”.

ПЈАНА ИЛУЗИЈА

С димом,ко с другом
отварам врата кафана,
пјесмом, протканом тугом,
проводим гомилу дана.

Трешти гитара стара,
пожудно у чашу гледам
и док ме конобар вара,
цехове немило редам.

Отвориће се рана стара
и сутра ће глава да боли
ал'нек се душа одмара,
конобар, доли, доли'...

ОДА МУЧЕНИЦИ

Држим да је паметно
понекад се откачити
просто, лијепо и полетно
сјести па се напити.

Џаба је водом ладном
ужеглу главу квасити,
општа је жаришта најбоље
препеченицом гасити.

Лијепо све унутрашње органе,
од жлице до цигерице,
натопиш али без хране,
литром мученице.

Из котла, оца ракије,
ил” неког другог апарата,
битно уопште није,
важно је само да “вата.“

У односу на творца
жеста је права мати,
јер памет кад узме,
врло је брзо врати.

КАПИ ЗА ДУШУ

(Лако се одрећи алкохола,
тешко је бити тријезан)

У мени јече грешна звона
и пијем варку тако течно,
знам: нисам вријеме, ни васиона
а јадно је све што није вјечно.

Суров је свијет и много моћан
и човјек, уплашен од пада свог,
онако трговачки, беспомоћан,
сам себи продаје свијећу за рог.

Болно је кроз живот празним џеповима
мада и од пуних душа страда гадно.
Када све мине, залуд куповина,
што није вјечно, баш је јадно.

Дамјан ДАМЈАНОВИЋ

ОДА ЧАШИ

Бисерна чистина, тијела твог,
У полумраку кафане,
Бљештави одсјај, контуре даје лица уморног.
Оријентуру сигурни, за очи неиспаване.

Колико усана са обода твог?
Жеђ је гасило,
Издашна душо, садржаја дражесног!
Љубављу опчињенима, замјењивала си кандило.

Свјетлост свијеће у услужној руци,
Кроз тебе сам гледао;
Поред ува те држао, да љепши буду звуци,
Мотиве си давала, да бих се усхићењу предао!

Цијук виолине док се слуша,
И глас пјевачице,
Кад се коса на глави разбаруша,
Помоћ се твоја тражи, бајковита видарице!

Једног дана у смирај,
Сва љепота живота, биће тако далека;
Чари кад изгуби твој садржај,
Туга ће остати неизлијечена, а крај чека!

Зоре прољећа, милујући те, чекао;
Најљепше мисли с тобом сам наш'о.

Колико ли другара и љубави стекао?
И зато: нека си слављена, обожавана чашо!

12. 02.2007. год

НОЋ ЦИГАНА

Пјевушите пјесме старе,
О, цигани, дружбо снена.
Сањам дане младости, љубавне похаре,
Задња док се испија, усхићено одмјерена.

Испод старог шешира
Понекад бљесну зуби,
Романсе черги, што ноћи присвојише,
Глас трепери, у звијездама се губи.

Игра циганке,
Уз даире и гитаре, мио звук.
Док вино ме умножаваше,
И ноћ протиче као ријеке хук.

Вријеме страсних доживљаја
Не познаје врлине краја;
Док се звуци пиле и усне љубе,
Нови дан се рађа, нове зоре губе.

Немоћна је машта,
Макар и за љубав била,
Опојност да дочара ову.
Нестајем. И з чаше анђели ме зову.

Приједор, 23.02.08.год.

ДТАРЕ КАФАНЕ ВИЊЕРА

За једним столом
Нама двојици вријеме је стало.
На њему двије чаше са празним бокалом.
Свјетло свијеће лагано је тињало.

Са мислима бивших љепотица, одлуталим
У младост, вјероватно,
За другим старим,
Тугу крију за љепотом отишлом у неповратно.

Свијећа догоријева у вази,
Освјетљавајући увела лица,
Мјером својом каже како вријеме гази.
Све је краћи ред испијених чашица.

Саме су у ћошку и гитаре.
Оне с којима смо мјесечину дозивали,
Усуд тишине влада у ноћи кафане старе.
Знак је то да смо се сјети одазвали.

Колико пута смо рекли
Да нам вријеме не може ништа?
Сад снагу његову смо срели,
Од танга оста пуцкетање ватре крај огњишта.

Непримјетно, друже, све прође;
Степ штикли, такт кастањета.
Са тишином се помирисмо која дође,
Спознасмо да живот је само – једна вињета.

СВЈЕТЛОСТ ЧИРАКА И ВИНА

Кад се свјетлост ријечи гаси
Из ћошка кафане стиже глас,
Музика затрепери, виолина диже власи.
Све чари живота подари такав час.

Старог чирака пламичци освјетљавају
Црте лица милоснице наше.
Нигдје се души здравији лијекови не дају
Као из њеног бокала, док струком и косом маше.

Диониса старог врчеви вина,
Умножаваше духовности, продужавајући ноћи;
Мелем бијаху многим од давнина
И боли су се губиле пред његовом моћи.

Сједи, друже стари!
С чашом да видимо гдје смо,
На своје мјесто да ставимо ствари
Сјети се, свему се радовасмо!

Видиш ли онај снијег?
Бијел је као давних година неких.
Само, као некад, није нам драг, признај,
Не жалимо, дар је то ноћи далеких.

Чему сад сјећања на прошлост?
Јели то знак помола старости?
Нека буде мотив да лијечимо носталгичност,
Чаша њедри пламичак и ево радости.

Живота која је љепша страна?
Празнине сам са собом попуњавати,
Блаженство вина духовна је храна.
А ти, кафано, вјечно ћеш ме опчињавати!

Приједор 27.12.07.год.

Драган МРАОВИЋ

КАФАНЕ

На мој сто конобар нову туру доноси,
бокал вина, сени пријатеља и успомене.
Чини ми се да уместо флаша носи
оно мало што је још преостало од мене.

Сени пријатеља кроз венац на чаши промичу,
у мени живе, али нестају брзо, као полић вина.
Све ме мање овде, залутаћу и ја у ту причу.
Време је да се испије, мртви ме зову из тмине.

На столу вино, хлеб, сир, покоја маслина.
Поподне. Не свићу ми више у кафани зоре.
Песма замрла, нема Бране, само неки лудаци.
У компјутерима срца не могу да се разгоре.

Роботи новог доба журе време да ухвате.
Јуре за Богом Профита, без мере, као лудаци.
Ја време идаље поклањам за кеш и на рате.
Понеко од њих, на мене, сажаљив поглед баци.

У кафани, ипак, још тиња дах живота.
Чак и улични свирач који пут сврати.
За мојим столом живота ме је срамота,
што је сен мртвих дошла да цех плати.

Драгутин ВАСИЛИЋ

У КАФАНИ

- чекајући воз-

Ево једне, брзе жене
Трчи трком, на мене!

Ја за столом седим сам
Да л' да чекам ил' бегам?

Могу само да гледам
Да се никад не предам.

Да се пробам спасити
Почео сам причати:
„Хоћеш нешто попити
Ја ти нећу шкодити?”

Погледа ме јадница
Мисли да сам столица.

Срушила ме трчећи
Остао сам лежећи.

Процакића штиклама
На лаганим ногама.

УЗМИТЕ, ЗА ПОКОЈ ДУШЕ

Јуче је имао ватру
Шта би то могло бити?
Сигурно се напио
Не дај му више пити.

Јутрос му било хладно
Највише по нози.
Није се добро обукао
Према те-ве прогнози.

Сада има грозницу
Хладно му па вруће.
Не мора ићи доктору
Нек остане код куће.

А онда негде поподне
Пре вечери ране:
Трчите брже за попа
Срце му хоће стане.

Касно је за све било
И за читање Оченаша:
Узмите, за покој душе
Ево по једна чаша.

Душко М.ПЕТРОВИЋ

ОКО РАКИЈЕ

Окупљени око ракије,
јада и чемера,
чикамо судбину да сазнамо –
шта смера она ала,
врана и будала
преко велике воде.

Све што очи боде
и у срце ће се
кад-тад забости...
– Добро дошли, мили гости,
сешћемо, пићемо и јешћемо,
чим ови незвани оду,
чим роду
вратимо слободу.

Окупљени око ракије,
јада и чемера,
и ми, и најмилији нам
стојимо и незване госте
дворимо.

Душко Ж.ПОПОВИЋ

КАФАНЕ

Зорану Грумићу

ви сте моја ходочашћа, света свратишта
у којима могу да одахнем и да се смирим,
не само кад сам изнурен, изгубљен,
него и кад сам моћан, полетан, радостан.

У вама се тјешим, и храбрим,
у вама се нагледах туча,
наслушах галаме, свађе,
у вама се наслушах музике, песме и јецаја.

У вама, моје дивне, драге кафане,
упознах своје најбоље пријатеље,
упознах људе и живот изнутра и свана,
у вама спознах удес и узлет шта је.

У вама, само у вама, могу да се носим са недаћама,
да носим ударце, и у оскудици, и у пропасти,
упркос свему да схватим да ипак лепо ми је.

Ђуро ДАМЈАНОВИЋ

ПЕСМА ПИЈАНИЦЕ

Ја кад сам пијан
мислим да сам дан

Са сан није дан
кад нисам пијан

Најжешће у подне
пијем шљиве родне

Пијем и грожђе
увек већу дозу

Нећу једном чашом
да срамотим лозу

Вино, пенушаво, фино
до неизмерја
пијем због предвечерја

Ја волим црна вина
јер је црно вино бојер туге

То је онда
тачно биће
кед мене пије пиће

Та пијана срећа
од свега је већа

Ал све се ружно враћа
кад дан повраћа

Од алкохола се најбоље лечи
кроз очи речи

Ал узрзо опет
после – „никад више“

Из мојих облака
падају пијане кише

П.с.
Да прочиталац ове песме
попије чашу њених речи,
место мене.
Јер, воћка не једе свој плод!

РУЧАК СА ЋОПИЋЕМ

У кафани „Лондон“ седели смо скупа
Бранко Ћопић и ја, онда доше супа.

Седели смо дуко, у кафани тамо
Пијућ после кафу ал са соком само.

Као што је лишће увек слатко кози,
Причали смо опет највише о прози.

И помало већ нам почиње да смета
Што смо се нашли на нишану света.

Седели смо, тако, тог сусрета током,
Пијућ црну кафу са још црњим соком.

Усред разговора (упрозили ко ће...)
Атолу крочи дама – аутограм хоће.

Погледасмо даму, и у томе часу
Разговор о прози некуда се расу.

И ту, на столу, сред празних тањира
Треба Бранков потпис, ал нема папира!

Дама тужно рече, гледајућ салвету:
„Зар баш сад да нема папира на свету?“

Сналажљивост људска завладала свуда
Донесоше папир очас однекуда.

О преко тањира, на чистини листа,
Помало дрхтаво потписа се биста.

Подне се у сату већ одавно клати,
Рачунали смо, ето, ручак јесен плати.

Октобар 1983.

ПИЛИ СМО СУЗЕ

Пили смо...пили...заједно
ујак Пане и ја

Кад срце почне да сја

Куцали смо се чашама куцали...
и срцем куцали...

и нисмо престати знали

О, лепо је, некада најлепше бива
кад пероговори шљива

Онда запиње језик
и између речи не постоје везнице

Да кажем једну нашу:

Не знам да ли сам тада волео
више ујака или босанску чашу

Или је ујак више волео пића
него мене сестрића

Пили... и пили... у Первану
кад плане облак у дану

Све док се од пића не наоблачи
и ко је у пићу јачи

И храбрији у ћутању

Кад чаша из флаше све узе
сипали смо у флашу сузе

Горан ГАВРИЋ ГРГА

ЖЕЛИМ ДА МЕ ПУСТЕ

Желим да ме пусте да радим шта хоћу,
бубица будем дању, луга звјерка ноћу.

Желим већ да схвате то не чиним с хиром,
трубадур сам, боем, под црним шеширом.

Желим да ме пусте и да ме не кроте,
куд ме воде мисли носи ме животе.

Желим, коначно, да схвате да ми нема лијека,
формиран сам облик до краја свога вијека.

Нећу да ме тргају од задимљених кафана,
Нек' из једне ране никне триста рана.

Из старе ће ране процвјетат' нова, млађа,
та из тешких мука и пјесма се рађа.

Желим да ме пусте да рукама голим
створим нешто своје, бескрајно да волим.

Ја човјека волим, све би за њег' дао
мада и тај човјек давно ме издао.

Зато стих за стихом из суза да се лије,
од неисписане пјесме нема горе погибије.
Нећу да ми говоре да не видим ништа
И да пут који слиједим води до губилишта,

те на њиховим грешкама да толим своју глад,
јер сваки бијег од себе директан је пад.

У земљу кад ме ставе небеса ће да дрхћу
јер мој глас, мајко, не прекида се смрћу.

Понављају ми стално како не знам гдје сам,
желим да ме пусте да будем то што јесам.

ПОЛЕМИКЕ

Из тамне ноћи у мрклију ноћ,
из дана тмурног у наредни гори,
она и ја... ја и она
непрекидно водимо жучне расправе,
оштре полемике.
Надвикујемо се, нишанимо,
попријек о се гледамо испод ока.
најубојитија оружја потежемо,
вербално се пљујемо, надгуравамо,
подваљујемо једно другом,
чак границу прелазимо и за вратове се хватамо.
Обично попуштам први,
мада подједнако падамо од клонулости.
Тад потписујемо примирја,
да би послуже краћег затишја
наставили започето...
...она и ја... ја и она
поново лајемо,
надмудрујемо се, препуцавамо,
неуморно полемишемо,

из дана у дан,
из ноћи у ноћ.
Опет попуштам први,
стишавам ватру,
штедим муницију,
па млатим бијелом заставицом.
Потом је молим,
додворавам јој се и понижавам,
не би ли се некако нагодили
да ме се окане
и да се људски разиђемо у миру,
али
моја гора половина је, нажалост,
моја флаша је силнија од мене.

ПЈЕСМА НА ТОАЛЕТ ПАПИРУ

На таригузу, мила, пјесмицу ти сричем,
из кајања и боли стихови се плету,
по цио дан пиздим и на себе вичем
што немам бар једну шарену салвету.

Знадем да сам, мила, упрскао гадно
што се у кафани нарољах ко блеса,
а без тебе ми тешко, зимогрозно, јадно,
хоћу да нас опет дигнеш у небеса.

Три сам дана мамурао, умало да умрем!
У очима сам твојим и грбав и гарав,
ријечима покушавам, једино тако умијем
да примирим твоју зајевану нарав.

Подигла си сурлу, нећеш да се јавиш
а у оку своје и не видиш брвно,
стоти пут ме пијаницом правиш,
стоти пут ме шуташ хладнокрвно.

На тоалет папиру марке “Виолета”,
без иједне намјере да ти рану солим
исписујем: (јер, јебига, немам салвета)
“Само ову шансу, ко Бога те молим!”

На сваком углу неки пијанац вреба,
од толиког зла ја сам ти најблаже,
још се није родио испод овог неба
тај што попит’ неће и не зна да слаже.

На таригузу, мила, пјесмицу ти пишем,
и упамти, сад добро, моје срцуленце,
за балкон твој има да се бјесим
будеш ли њом поново брисала дупенце!

НОЋНЕ УТВАРЕ

Понекад ноћу
поустају мртви,
вампири прошлости
зубима зашкрипе.
Из мрака довикују
Прљави гријеси:
“Властите поново
Гази принципе!”

Често ноћу
набујају ријеке
пијанстава мојих
и зову да опет
слободно пливам,
пијем до смрти;
биртије и паркови
цио колоплет.

Понекад ноћу
завијају жене!
Смјерне и грозне,
Пепељуге, блуднице;
каменолом читав
наједном се покрене,
растуре срце,
доведу до луднице.

Ноћима често
проходају мртви.
Вампири прошлости
Грле ме и тјеше:
“Мораћеш једрити
немирним морем
да би породило
звјезду што плеше!”

Тргнем се тада
на другу страну
кревета – гдје моја
љепушка спије,
блаженим сном
без стрепње и бола,
јер огњеве такве
спознала није.

Њежно је љубим
и везујем пашчад.
Прогутам кнедлу
горчину да свари;
док утваре нестају
у парампарчад
схватам колико сам
срећан уствари!

Јован Н.БУНДАЛО

ВИНО СПАЈА СВЕ ЛЕПОТЕ

Са вечношћу вино спаја: љубав, брда и равнице,
спокој, стрепњу и надања, сунце, кишу и ветрове,
и боеме распеване и познате кафанице.
Спаја вино обичаје и боемске драге снове,
и нас двоје вино споји, две младости насмејане,
па у срећи пола века с њом уз вино трошим дане.

У заносу слатке чежње нисмо могли љубав крити,
па се тихо искрадосмо, скривао нас чокот зрео,
много ноћи сав у трансу, нисам прест'о сласти пити.
Љубио јој медне усне, у вечну се љубав клео,
а она се само смеши, смех јој беше пун милина,
опила ме пољупцима к'о дечака чаша вина.

Стиховима шпалир сликам виноградом док шеврда
и гроздове отежале, у љубави што се плоде,
и пролећна јутра рана, таласаста драга брда,
и боеме распеване, што пред зору кући ходе.
И казујем свету целом, зашто наша вина вреде,
јер их моме босоноге из гроздова сочних цеде.

Мој отац је наследио винарију од свог оца,
док сам подрум уређиво, Бахус прстом позва мене,
у буцаку посве мрачном, показа ми пет-шест боца,
пуне вина из давнина и све воском залирене.
Старо вино као мелем разгаљује, души прија,
као моја драга мени, као души поезија.

Свети Трифун долази нам са бокалом доброг вина,
две-три чаше усред зиме, успавани чокот буде.
Тога дана, људи кажу, засја сунце са висина,
а боџи распевани један другог вином нуде.
И куну се преко чаша, винопије од старина,
да на свету нигде нема као код нас доброг вина.

Вино спаја све лепоте, у вину се срећа крије,
најслађе је младо вини, са усана кад се пије!

ВИНОГРАД ЈЕ КАО ДЕТЕ

Виноград се, каже деда, за живота једном сади,
за Трифуњдан обрезаје и благослов за род прима.
Тако исто с кућом бива, и кућа се једном гради
и виноград и праг родни, преносе се потомцима.

Виноград се брижно пази, као дете размажено,
сваког дана и он тражи, бригу љубав, миловање.
У њему се буди живот, кад је душом завољено,
виноград је извор здравља и божије даровање.

С кол'ко бриге свака мајка носи чедо под грудима,
исто тако виноградар, ради, стрепи толко дана.
Обрезаје, окопава и хвали се пред људима,
сваког јутра од Трифуна, до јесењег Михољдана.

На Трифуњдан већ у зору, домаћин га обилази,
ореже по који чокот, с вином шкروпи орезано.
Молитвом му враћа снагу, грубом руком лозу мази,
да с јесени запенуша, добро вино, Богом дано.

Хиландар је свето место, понос српства кроз векове,
Немања га часни диже, испод моћних кипариса.
Када дође час истине, да Господу преда снове,
околином часног гроба, свето миро замириса.

Крај узглавља лоза ниче, опста грожђе све до данас,
за плодност га жене једу, троје деце из три зрна.
Симеон је за живота, оставио даре за нас,
умне мисли и потомство и плодове грозда црна.

Не пије се код нас вино, тек онако, из досаде,
пијемо га у весељу, кад у кућу дођу свати.
Пијемо га кад смо жедни, кад копамо винограде,
пијемо га у жалости и када се кредит врати...

Јовица ТОНТИЋ

БОЕМ

прљавим улицама
у старим ципелама
ходим.
лутам,
нехајан живот водим.
изгубио све своје,
пад падам.
али и док падам
висини се надам.

СВЕ ЈЕ ТО ЗБОГ ЛОШЕГ ВИНА

постоји мјесто
између зависти и презира,
ту пребивам.

много сам патио
да бих много видио,
сад преживам.

доживио сам много мање
него што сам желио,
више него што је требало.

сипао сам вино,
пехар прелио,
вино се пролило.

Касим ДЕРАКОВИЋ

ЦРНИ ПЛЕС

Не постоје за нас дјевојке ни руже.
Ноћи нам црном марамом машу.
Сад њене усне с мјесецом плешу
Док ја осамљен зурим у чашу.

Сад њене руке другогa воле.
Грле се негдје у сплету трава,
А бедра јој се дивно разболе
Од страсти и сна до заборава.

Некада су биле на моме длану
Премрле од дрхтаја њене груди.
Сада изгубљен у ресторану
Не могу а да не полудим.

Па тјешим себе. Вином се лажем.
Живот је можда тако хтио.
Тргнем се. Врисак. Бртким ножем
Пијанац жену заволио.

Музика је потом заћутала.
Телефон. Кола за хитну помоћ.
Два су живота одлутала
Због љубавуи негдје у поноћ.

Не постоје за нас никаква кола
Да нас одвезу у свијетли дан.
Клатим се а на вртешци алкохола
Врти се свијет и ресторан.

Па пијмо, кажем, а нека жена
Подбулих очију, дошла из таме,
Сједа ми пијана на кољена,
Сузе јој капљу на моје раме.

Одлазимо. Затварају се за нама црна врата.
Вратићемо се. Неко дан псује.
На улице велеграда мјесец од злата
Уснама свитања сребро пљује.

Са незнаном женом дрхтим поред плота.
Анђели блуда пјевају у хору.
Свршен је црни плес. На тргу живота
Пијанци спаљују зору.

Коља МИЋЕВИЋ

ВИНСКИ СОНЕТ

Вршећи вољу
винских отаца
у лирском пољу
то Каца

на Кољу
баца
икс пољу-
баца

које овај
одвај
-када

пожудно
купи пада-
јући још у дно!

Миладин БЕРИЋ

НА ДНУ ЧАШЕ

Сто у углу,
чаша „вранца“,
зидом плешу
двije сјене -
ја сам дио
њеног ранца
и носи ме
куд год крене.

Она не зна,
мада слути
ове зимске
ноћи гладне -
само лишће
што не жути,
затрепери
и кад падне.

Конобару,
да те није -
не би тама
знала проћи;
дај погледај
има ли је
на дну чаше
ове ноћи.

Њени дани
у двије руке
устакљене
једва стану -
ту гдје спава
брод без луке
у будућем
прошлом дану.

И док плешу
силуете,
из бокала
вино режи.

Зашто, Боже,
овдје мете,
а напољу
ни не сњежи.

Конобару,
да те није -
не би тама
знала проћи;
дај погледај
има ли је
на дну чаше
ове ноћи.

РАКИЈО МАЈКО

Играју сјенке у обручу крви
док сотона плеше танго и твист. . .
убиј кретена, уништи, смрви
дај му конопац. . . перорез. . . кист.

. . . ракијо мајко ти си краљица
Мерлин Брижит и Клеопатра
ајкула бодеш и рајска птица
последњи глечер и вјечна ватра.

ти си ватромет суза на леденој писти
и нова снага у облаку пјене
. . . ракијо мајко ноћас смо исти
и махни јој руком умјесто мене.

и не дај јој да буде вечерас сама
мада ме је осудила на вјечни прогон
. . . дошла је с кацигом - на котураљкама
а одлази у кочијама на млазни погон.

нек иде у нека боља времена
гдје нема кретена гдје је све плаво
. . . ракијо мајко - подстанару вена
реци јој збогом ил' још боље здраво.
З. . . Д. . . Р. . . А. . . В. . . О

Играју сјенке у обручу крви
док сотона плеше танго и твист
убиј кретена, уништи, смрви
дај му конопац. . . перорез. . . кист.

ХОЋЕ ДА МЕ НАПИЈУ ХАЈВАНИ

На столу још лежи гајба пиве
рука хоће али душа брани
мртве п'јане очи дупло живе
хоће да ме напију хајвани.

Несрећа је дубоко у мени
алкохол је чини подношљивом
Боже, зашто сањам о тој жени
када усне заратују с пивом.

А причају о њој да је с другим
а ја да сам остао на грани
и да висим у ноћима дугим
хоће да ме напију хајвани.

Заборави моје очи снене
моје риме смрви и уништи
и немој више да мислиш на мене
у венама алкохол већ врштити.

Из канала небо јаче гори
јутро свиће, не јутро се пјани
с њеним ликом први сан се бори
хоће да ме напију хајвани.

СВАКА СВИЊА ПОЖЕЛИ НАПОЈА

Ни сам не знам да л'А сам људско биће
послије чаша којим нема броја
не питај ме зашто мјешам пиће
свака свиња пожели напоја.

Некоме је суђено да лежи
да га дворе питају и точе
коме срећа измиче и бјежи
том је ваљда суђено да лоче.

Не вјеруј ми јер и испод стола
ја још нисам избачен из строја
у мени је само вишак бола
свака свиња пожели напоја.

Некоме је суђено да суди
да убија и да се још смије
и будалу пуге да полуди
а он јадник не зна ни да пије.

Не вјеруј ми тако мало ријечи
не дају ти ни да будеш моја
мене нико не може да спријечи
свака свиња пожели напоја.

КАФАНА КОД “ТРИ ПЕНДРЕКА”

- ноћ -

Између таме и полутаме
остаје траг мјесечеве ријеке
у ноћи
у којој се сјевер растајао с југом.

Вечерас

у мом граду
умиру неонке ко свици
дрхте пијанци
У НЕБО
црни фијакери их возе
не плачи за мном будало
нису за мене крици
ја бих те дао
ноћас
за чашу најгоре лозе. . .

Ако ме икада пожелиш
у далеким ноћима што слиједе
потражи моје вене
међу звијездама
у ноћи над кафаном
код “ТРИ ПЕНДРЕКА”.

јутро

Када се с јутром пробудиш на грани . . .
с главом која тежи земаљској сили. . .
ко мач
устајте мртви п’јани. . .

и ВИ
који сте то
синоћ били...

НЕ ВОЛИМ ВОДУ...

Мрзим кафане са малим пивом
и конобаре што краду на чаши
не вјерујем више ником живом
свако ме водом може да уплаши.

Не волим воду па била и џабе
јер вода не опија и не удара
од воде се у души налегу жабе
од воде се у стомаку направи бара.

Не волим пепси тоник и нару
још мање ђусеве и густе смјеше
на сокове никад не бацам пару
јер никад и нису знали да тјеше.

Не волим чајеве и остале траве
кафе компоте и глупости млијечне
ал' волим воћке када се појаве
у веселом строју па постану течне.
Молим конобаре ни за главу живу
и ако им је до живота стало
да не мећу пред мене малу пиву!
Јер мени је и велика пива мало.

ПИЈАНАЦ

Плакао је
растајући се
са
празном флашом
јер
једино је
још њу
успјевао да убиједи
у своју безграничну
љубав . . .

ДАБОГДА УМРО У БУРЕТУ ПИВА

Мамурно јутро под прозором тапка
глава ко лопта у офсајду плива
подижем с напором своја два папка
дабогда умро у бурету пива.

Чује се пјесма из махале доње
сељаци се уморни враћају са њива
у глави ковачи поткивају коње
дабогда умро у бурету пива.

Испијам кафе једну за другом
не помаже расол, коњак, а ни шљива
док возови тутње промашеном пругом
дабогда умро у бурету пива.

Коме да слажем да никад више
ни једне капи ма ти си крива
што кроз јадну главу још добују кише
дабогда умро у бурету пива.

МОШТ

Можда је судбина овог рујног вина
да ноћу кришом два времена спаја
оног кад је срце било балерина
и овог што губи ритам обртаја
можда је дато да баш ове капи
несрећу у срећи претворе у срећу
тима што не дају оном да излапи
а овом да носи луђачку одјећу.

Неће стога никад
нек кошта што кошта
одрећи се суза из грозданог мошта.

Можда га чува овај на дну талог
од посљедње бербе од слуђених птица
када самог себе узима за залог
док у огледалу крхотина лица
сва у паучини посрће за смијешком
који је остао на перону туге
једног винског љета може бити грешком
што покаткад бљесне кришом из каљуге.

Колико је таквих дочекао зора
капетан без лађе
кормила и мора.

Зато и не броји ове издисаје
ове гроздне сузе точене у бокал
измирен са собом (док траје нек траје)
у оркестру флаша недопијен вокал

који вином мости драго и недраго
када се појави на размеђи јутра

док је мошт у чаши још једино благо
што грије извана скоро ко изнутра.

Кад тако опија
и кад тако грије
неку давну тајну поврх вина крије.

У СЛАВУ ВИНА НАЗВАНОГ ПО ЖДРИЈЕПЦУ

Кроз мене кола судба Робинзона
и пуста острва са дна чистишишта;
од сабласне цркве разводе се звона
док игра у чаши, а у чаши ништа...

Пропио душу, свјетлост и сјећања,
пропио све што се пропит' дало -
да ми пропијеном постане све мања,
па тако сићушна уђе у ме мало.

„Конобару, нашу још једаред пусти -
да отцвили тужно са старог џубокса;
мени дупло вино, а њој дупли густи
кад у поноћ дође тачна као „докса“.

Риме да јој кажем, оне прећутане,
понајбоље што су, јер су барутана;
пјеснику је папир - оно кобно тане
просвирало главу још од првог дана...

Зато, ето, слутим да ме ноћас нема,
да ме нема јуче, да ме нема сутра -
ко зна у ком свијету моја душа дријема,
у чија је крадом ушетала јутра...

Боже, дај на непцу,
изгриженом непцу
што окусе губи
и не бира смјеше -
да осјетим вино
названо по ждријепцу
у час када крочи,
у чашу да плеше.

У час кад долебди у снове боема,
који своју срећу тражи у несрећи,
шта ће рећи столу за којим ме нема?
Боже, да л' ће ишта празном столу рећи?
Да л' ће просут' вино к'о за покојником,
названом по ждријепцу који се пропиње -
тако бих волио да не каже ником
да је наше грожђе опрљило иње...

А ја ћу из нигдје ... не, ја ништа нећу,
јер боем, сем вина, нема друга чула -
зато сваку срећу гура у несрећу
попут дуплог вина које је просула.

Па, ипак те молим, Господе,
учини
прије но што одем
у одаје пакла,
прије но што будем
статуа у глини -
да ми се појави
у сажвијежђу стакла.

Боже, дај на непцу,
изгриженом непцу
што окусе губи
и не бира смјеше -
да осјетим вино
названо по ждријепцу
у час када крочи,
у чашу да плеше.

Милан КОРАЋ

КРЧМА У СЕЛУ

Другови моји, идемо на пиће
Ова крчма насред села стоји,
Баш она је за овакве младиће,
Пођимо тамо драги моји.

Свјетло из крчме около сија
Музика тиха али увијек ту је
Крчма је ккву памти поезија
Село тихано а у крчми се лумпује

Конобарице, вина нам донеси
Да уживамо ове лијепе ноћи
Уз музику која неће проћи
Да нас прођу ови наши стреси

Милан РАКУЉ

БИЛИ СМО МУЊЕ НЕБЕСКЕ...

кумовима, Џонију и Грги

Били смо муње небеске;
прваци драгстора,
доктори паркова,
бичеви божији
градских биртија.
Теза да никад ништа
неће бити од нас
пала је тек са
званичним
факултетским
дипломама,
а онда,
почетком тридесетих,
један по један
почели смо
падати и ми.
Свадбе, вјенчања,
цијепање кошуља
на кућним
прославама
у име наших
насљедника.
Ако сам некад
и помислио
како ће сређен

породични живот
лоше утицати
на моју поезију,
то није због
тога што ми је
дуго требало
да се средим
него због незреле
помисли
да је поезија
бјежање од живота,
а не живот сам.

ЈЕДНОМ САМ ЛЕГАО ТРИЈЕЗАН...

Једном сам легао тријезан
и без главобоље устао
умио се да би' низ бездан
са оба ока погледао

то што сам чекао да спознам
крај руба људске ми пропасти
било је да сам падао сам
све док сам још могао пасти

а падао сам доста чешће
од кише с усхићеног неба
радио како нико неће
а не како заиста треба

но данас се држим по страни
и уживам у трезноћи
иако бјеху добри дани
а још боље пијане ноћи.

ЈА НЕ ВОЛИМ КАФУ, НИТИ ЈОЈ СУДБИНЕ ШОЉУ...

Ја не волим кафу, нити јој судбине шољу
у неким другим чашама судбина је моја
и како од своје љубави не нађох бољу
срећа и туга веће су након мог напоја

а мој је напој смисао лудила ми врсног,
неке посебне бербе халуциогени плод
уз кога за час носим име јединородног
док већ за два, прозван сам за први сатанин род.

Људи су углавном кафеџије што проричу
и шта је ко, у ком часу, за њихову причу
не зависи колико је психу оголио,

него, чини ми се данас, трач је на цијени.
Ипак за голу истину људи блиских мени
ја би пијан од исте и скончати волио.

ФЛАША

Више ништа не осјећам,
више ништа ми не паше,
душу ћу да испвораћам
одвојите ме од флаше.

Више ме нема ко грдити
коњ сам, пиће ме јаше
од амова не могу видјети
одвојите ме од флаше.

Просипам празне приче,
траћим вријеме ваше
под, под ногама, ми се миче
одвојите ме од флаше.

Легитимацију држи ми радница,
ено је из дисконта маше,
моја пређена је граница
одвојите ме од флаше.

Сам на себе сам киван
пролазници ме се плаше,
знам да сам агресиван,
али одвојите ме од флаше.

Хвата ме, почињем лудити
испио сам све тренутке наше,
више се не желим трудити
не одвајајте ме од флаше.

Миле ЛИСИЦА

ВИНО ЈЕ ПОЕЗИЈА

(Као дете сам мислио да је поезија записана
само у књигама,
Данас знам да је најмање поезије у књигама)

Поезија у зрну грожђа је чаролија
Осваја тихо
Зна све тајне срца
Радост је непцу
Греје душу

Замислите само колико је поезије у боцама
У чашама вина
У заласку сунца
У шуму река

А вино
Вино је пољубац
Капљица у којој је виш естрасти него науснама
Први пут кад аљубе

(Као детесам мислио да је поезија
записана само у књигама
Данас знам да је најмање поезије у књигама)

Дозревам
И са сваким гутљајем откријем новутајну света
Лубав

Вино
Поезија

Све у једну чашу сипам

КАПЉИЦА

Ниси иста
После аплауза моје чежње
Ниси ни налик оној што сам снио

Ниси иста
А опет миришеш на посебно вино
Ни налик оном што сам пио

Ниси иста
Између две бербе успомена

Ниси

Миленко ТОМИЋ

ПИЈАНА ГЛАВА

Баш је данас гадно угријало
А ти мени носиш пиво мало.
Имаш већу испале ти очи
Или хајде криглу ми наточи.
Да залијем ово грло бијело,
И расхладим напаћено тијело.
И одмах ми понеси, још двије
Неће ово престати да грије.
Само пржи сунце моје жарко
Ја ћу се налијевати полако.
Док мјешина моја не забрекне
Или из ми суза не потекне.
Дана ћу овај провести у пића
А навече кући отићи ћу.
Па и ако не захлади мало
Биће мени све до мора равно.
Питају ме што пијеш толико
Кад у роду не пије нико.
Пију они ал не пију овако
Опет кажу да је мени лако.
Напијем се рано моја њута
Сви ми се склањају са пута
Једино се тад никога не бојим
Пола села тад ја постројим.

ШЉИВЕ САВКЕ

Поново сам опет у родном селу
Кућица драга и камин гори
Суморно јутро још и киша пада
А шљива родна са вјетром се бори.

Молим те вјетре остави шљиве
Знаш да ми стомак расте од пиве
Хоћу да печем ракију ону
Свуда је кажу Брбљанка зову.

Други још проклињу годину ову
А како њу тако и сушу
Моји у селу не маре за то
Савка ће им дати лијек за душу.

ВРБЉАНСКА ШЉИВА

Да година прође триста
Ти ћеш мени бити иста
Кунем ти се живота ми мог.
Откад мене ти пољуби
Глава моја просто луди
Све је то од мириса твог.
Док је глава тебе пила
До тад је и била жива
Све остало што нам да бог.
Ја те волим моја мила
И кад паднем ниси крива
Све је то згог пута клизавог.

Милорад Мишо ЂУРЂЕВИЋ

КАФААНСКА КО ЗНА КОЈА

Из кафане л'јеве у кафану десно
У свакој ми брате души и сад т'јесно
Не могу да нађем моју милу драгу
Ни на кућном родном ни кафанском прагу

У кафани л'јево ја вино сам пио
Некад с мојом драгом сав сам срећан био
Сада капља вина на днут ужне чаше
Траг је само некад те љубави наше

У кафани десно ја пио сам пиво
Некад с мојом вилом све је било живо
Сада чаша пивска јеца од самоће
Неће да ми каже да ли туга проће

У кафану право да дођем не могу
Да попијем једну са клецавих ногу
У њој сам некада с милом пелин пио
О како сам тада с драгом срећан био

За шанк ме ни слични не дају ми стати
И њих боли туга која мене пати
Знају да је чекам помоћ' ми не могу
О како бих дрмн'о барем једну с ногу

У кафани л'јево свирачи свирају
Пиће им јаплаћам да ме не дирају

Да ми пјесму нашу не пјевају више
Све док моја мила у сну ми још дише

У кафани десној виолина цвили
Памти л'јепе дане док смо срећни били
За жицу јој другар новчаницу качи
И наздравља мени “од туге смо јачи”

Од кад је отишла најсрећнији дани
Мени друже јесу у милој кафани
Свака капља вина свака чаша пива
Кажу мени да је моја драга жива

И даће ми мила у наручје доћи
Само ја да кренем прије пола ноћи
Код куће ме чека жеља моја каже
Једино кафана о њој ме не лаже

Већ је дуго нема и нада ме боли
У сну птица каже да ме мила воли
Да од жеље за њом друже не излудим
У кафани желим да сан свој пробудим

И НА НЕБУ ТИ И ВИНО

Кад на небо пођем са собом понијећу
Сто литара вина да и горе живим
Као некад срећан ја уз своју срећу
Да њеном се лику и на небу дивим

Љубио сам усне као вино сласне
Миловао т'јело као вино младо
Сав уз звуке наше пјесме нам прекрасне
Са мишљу на тебе једина ми надо

Нек последња суза на овоме св'јету
На кап вина мила нашег сладног личи
Нека буде поклон устрепталом лету
Птици која пјева животној нам причи

А кад горе дођем у свом рајском лугу
Да самоћа нагла грлила ме не би
Капљи црног вина да ублажим тугу
Као птици милој зборићу о теби

И знам да славићу негдашњу нам срећу
И нудићу вино да га друг ми куша
Без мисли о теби ни на небу нећу
Да моје си вино нека Рај сав слуша

НА КАФАНУ ЖЕНЕ ЉУТЕ

Питале су мене жене
Што о њима ја не пишем
Док с мужевима а њиховим
У кафани дим удишем

Питале су да ли знају
Ти мужеви како им је
У самоћи тој тегобној
Док кафански дражи дим је

Питале су за то пусто
Лудо вр'јеме шта да раде
И до кад ће све да пате
Дал' да траже друге браде

Питале су шта мужеви
У кафани стално виде
Што са собом њих не воде
Зар се жена својих стиде

Питају ме да ли могу
Ја ублажит' сву ту муку
Обећаше к'о награду
Да их шетам ја под руку

Па сам сада драга браћо
Сав у неком чудном чуду
На чију ћу јадан страну
Приклонити главу луду

У кафани сваки дан сам
К'о да ми је кућа друга
К'о рођена ви сте браћа
Ја не могу издат' друга

С друге стране њена рука
Постаће ми тако мила
Да ћете ми љубоморни
Ви скршити моја крила

И зато ћу драги моји
Сав у зноју кафе дима
Да попијем пиву коју
Да зажелим срећу свима

А женама вашим рећ'у
Да не брину нек' се смију
Да мужеви јесу вјерни
У кафани све док пију

Милош ЈОВИЋ

КОНОБАР

Конобару, донеси ми пиву,
Да разгалим душу своју живу;
Упознао сам једну цуру фину,
Баш је лијепа, нисам ја у криву...

Точи пиће за цијелу кафану,
Сви будалештине оставите по страни;
Да видите моју лијепу цуру
Повратили би се чак и на умору...

Свјесно трошим ноћас своје паре
Зарад једне цурице гараве;
Сад ме више друге и не маре,
Заљубио сам се од ногу до главе.

Ако хтједне женићу се њоме,
Биће срече и Богу драгоме,
Гаравуша подубила мене,
Не хајем више за друге жене...

КАФАНА

Кафана је мој нови стан
Отишла је она птишло је све
О томе прича наш свако знан
Отишло је знано наше све

Она мала што сте је знали сви
Нестала је из живота мога
Сад улица моја у кафану води
Љубав је сјај људскога

Био сам момак без мане
Сада ме туга сасма мори
Реците јој нешто лијепо за ме
Поме ћан ваши проговори

А ако је нашла љубав нову
То морам знати да је лијечим
Да заборави љубав ову
Морам да је у том спријечим

Отишла је она то свако зна
У кафани саам сада тужан ја

Милош МИЛОЈЕВИЋ

КАФАНСКА ПЈЕСМА

Запјевај ми бијело вино
ону пјесму из дјетињства
коју ми је лијепо питко
запјевати она знала

загрми де, ој, кафано!
запјевајте пријатељи
нека ове ноћи туге
у нама се јаве друге

запјевај де, добро вино!
заори се пјесмо наша
оздравте ме у кафани
о, дружино тамбураша!

МОЈЕ НОЋИ

Ноћу кјрчмим бијело вино,
а у зору крчмарице.

Нађите ме, пријатељи!
Не питајте како ми је.
Остао сам онај стари,
понекад ме снађе туга,
то излијече конобари.

Нађите ме, пријатељи
кад ме негдје у брдима
с чашом вина,
уз тамбуру са три жице,
са цвијећем у рукама
опјевају крчмарице.

ПИЈЕ МИ СЕ

Пије ми се
пођи са мном
пријатељу

кршили смо многе ноћи

о њој нема ни ријечи
свако своју тугу носи

конобару мили брате
немој само немој рећи
-нестало је бијелог вина

пије ми се пије много
крчме ми се пјане ноћи
пођи са мном пријатељу
у „Зори“ ће све нас проћи

свилен конац негдје тамо
на рукаву моје драге
шушка њежно
шушне здушно

опасује руком друге

сад су
извор моје туге
њене очи
усне
лице

де
пожури конобару
пије ми се бијело вино
дижу ми се
челом боре
-немилице
Пије ми се...

МОЈА ТАМА

Бијело вино
црне жене
све је црно
око мене

кап
по кап
-моја тама
наискап

ОПОМЕНА

Не кварите
вино водом
не кварите
љубав браком!

У ПАРИЗУ

Домаће пијанство
из душе као из рукава
испи ми Сена

ни једна жена прије
толико пијаног
није ме хтјела

а дошао сам
у сан по мјесечини
да видим лувр
и пријатеље

понио сам као знакодар
сунце брђанско
и бачканско весеље

све да им дам

у мноштву мостова
сретох растојање

птице селице европске
ноћи од свјетиљки разнобојних
непознате
и све сретно мимоишао
а ишао сам кроз Париз
ишао

домаће пијанство
у првом сусреу испи ми Сена
а ни једна жена прије
толико пијаног
није ме хтјела

УЗМИ МЕ КАКАВ САМ

Кажеш да не би никад чекала
нечије ноћи пијане

ако икада до чекања дође
сусрет нека не буде гађење

злоћуд ћутања претвори
у ноћи љубави

узми ме понекад
оваквог какав сам

не можеш се сасвим
откачеити уз бијело вино
треба имати довољно простора
да би се вољело

ПЈЕСМА ПРИЈАТЕЉА

Ове ноћи драга Кети
погледај ме не криј очи
и не гледај у рачуне
само вино бијело точи

дај ти мени драга Каћо
дај ми Каћо кад те молим
ове ноћи мало мене
док ја сједим и уз пиће
чекам наше пријатеље

с чашом ми се усне друже
-какво ли је ово вино
што га њежне руке служе

ја са вином драга Кети
не разбијам никад тугу
срце једну жену неће
већ уз пиће хоће другу

нешто ми се пије вино
ноћас ми се тобом дружи
погледај ме – не криј лице
де осјети ове ноћи
топло срце луталице

вино точи драга Каћо
вино точи пиво носи
пријатељи запјевајте
мир тишину ја не могу
то бојему бол наноси.

Миодраг ХРЊАЗ ЉУМО

ИЗ КАФАНСКОГ ЖИВОТА

Бунован из кревета устајем,
По соби одјећа разбацана,
Опет сам био мортус, признајем,
Види, на глави још једна рана.

Да приђем огледалу не смијем,
Сопственог лика очи се стиде.
Пред мајком се, од срамоте, кријем,
Бјежим од куће да ме не виде.

Уз пут, пребирам џепове, празни.
Како ћеш данас пит, црни сине?
Прођем прву кафану, по казни,
У другу свратим, да жеља мине.

Конобар пита: Гдје си до сада?
Као да је подне, а не седам.
Има ли још игдје ових јада,
Џепа празна, коњак тужно гледам.

Точи брате, на чивију пијем,
Дај дуплу да дођем мало себи,
Опет сам без лове, то не кријем,
Не заборави, наточи теби.

Тек после пете мало прогледам.
Црне мисли већ су одагнате,
Дамама се клањам, шешир скидам,
Сад ће и свирачи да ме прате.

И овај дан тече к'о по лоју,
Опет је кревет локва ил' јарак,
Улудо трошећ младост своју
Постадох исц'јеђен као чварак.

За такав живот никог не кривим,
Задњу пару поклоним, попијем,
С циљем у себи свему се дивим,
Љубави, вјером, све остварујем!

Мирко ЉУБАНИЋ

КАФАНА

Еј, кафано, кућо стара,
да знаш да се свако вара:
ко год мисли да си само
за пијанца и бећара.

Ти си одмор, ко те воли,
а л'јек кога душа боли,
узрок свађе сваког брака,
уточиште сирوماха.

Необична ти си школа,
до зла бога чудновата -
од фукаре правиш газду,
од талента правиш вола.

Тамо треба често ићи,
нарочито ко умије,
примит мудрост са свих страна,
као из академије.

У теби се информише,
Трача, лаже, кафа пије,
једни стижу шведску банку
а други до милиције.

За неке си светилиште,
ал' без свијеће и без бога,
пуне чаше, келнерице,
мини сукња, гола нога.

РАКИЈА

О ракији што се прича
све су гнусне лажи,
погледајте на шта луичи
ко Шљивку не тражи.

Такви носе женске торбе,
по пијаци круже,
сакупљају еликсире
да поживе дуже,

а не знају да је Шљивка
лијек од искона,
све је тужно и туробно
гдје не сеже она.

Она има чудну снагу,
мирис јој се чује
и буре се са њом бочи,
ни ту не мирује.

Кад натрче нека пара,
ил случајно стигне плата,
ракиција дуђу лијечи,
за џепове он се хвата:

„Дај и њему, дај и њему“,
у кафани звече ријечи,
ту се чује клокот Шљивке,
мераклија душу лијечи.

Кад умремо, а шта ћемо,
наћемо се ми у рају
горе ће нам бит досадно
јер ракију тамо не дају.

Зато пијмо сад: -Живјели!
То је живот зацијело,
дај вас цијели рајски живот
за кафанско посијело...

Оливера СТАНКОВИЋ

ДУДОВАЧА

Оклизнух се на две црне дудиње
падох на себе у кацу.
Презрели плодови и ја
остављени да ферментирамо
да изгубимо све своје -
облик, укус, мирис, сласт
то се од нас више не очекује.
У мраку бурета
брбоће наше нестајање.
Таму и брбот прекиде СМС порука
од елића непревредог мозга.
“ускоро ћеш потећи”.
Зар из ове таме?
зар из овог бурета?
Питања замиру
сопствена слика скројена у мозгу
расплијава се.
Течем уским, топлим, стрмим путем.
Неко ће
кад ме пропусти кроз свој теснац
видети мој лик
осетити моју топлоту
омирисаће ме
волеће ме
и ја ћу опет бити.

Пајо БРКОВИЋ

ЧОКОТЕ САМ ЗАСАДИО

Чокоте сам засадио,
лоза лозу сустиже,
боб до боба, грозд до грозда,
све на бербу мирише.

Скупише се млади момци
и дјевојке довели,
одјекује пјесма њина
свак' се сада весели.

Грожђе црно, грожђе бијело
наша грла милује,
само нек' је на весеље,
да се свако радује.

Наздравимо браћо, сеје,
подигните чаше сви,
запјевајмо пјесме старе,
нек се друштво весели.

КРЧМАРКА МАРА

У крчми старој препуној дима,
ори се пјесма старих боема,
разлога триста да пјесма лети,
само он ћути и друштво нема.

За столом сједи, замагљен поглед,
у руци празна чаша је винска,
радост из душе украде она,
прелијепа Мара, вила планинска.

Ех, Маро, Маро, гдје ли си сада?
Мисли ме опет ка теби носе,
а поглед тражи те бујне груди
што ватру пале, немир доносе.

Наспи још једну крчмару стари,
у вину ноћас ја тугу блажим,
јер њен ме поглед и сада прати,
па црне очи Марине тражим.

О, Маро, Маро, о, муко моја,
сврати бар некад у крчму стару,
вратићеш осм'јех старом бојуму
кад види своју крчмарку Мару.

Раденко ПОПОВИЋ

УПИТНИК

Сједим у кафани без хитања
Пето јој је име „Знак питања“

У Саборној цркви појци поје
Духовност уносе у чаше моје

Кад појци стадоше служба поче
Душу сачувај благослови Оче

Намјенска градња боем кафана 1823.
Од тада њена духовност креће

Назив доби “Српска кафана“
Но неко том имену нађе мана

Прозваше је „Томина кафана“
Те „Код пастира“ бјеше знана

„Код Саборне цркве“ предзадње име
Но не дочека ни дана од зиме

Не дозвољава црква без њеног знања
И од 1892. зове се „Знак питања“

Садашњост лебди знак питања
Спаја прошла будућа трајања

Трајање у недоглед иде
Видовита времена недоглед виде

У кафани ?, 10. децембра 2023.

Радмило В.РАДОВАНОВИЋ

ВИНО

Претакасмо вино отац и ја
Врата нашег подрума
Широм су била отворена
Нисмо га никад пробали
Нисмо се никад напили
Једну смо бачву поклањали
Ни капи нисмо пролили
Мати је износила погачу
Сир из мијеха и пршуту
И једну пјесму испјевану
Стихови су засвијетлили
Сунце се појавило
Ја жедан као много пута
Не попих своје вино
Наиђе дјевојка једна
Испих кап са њених усана
Упамтих тај окус давни
И једну искру пламтеће њежности

Радомир ВУЛИН

ЛАЖИ

Не смета ми учмалост ове крчме мемљиве,
А ни теби моје лажи...Докле год су занимљиве.

Све те ларме боемске мени ноћас нису бучне,
А ти слушаш моје лажи, докле год су милозвучне.

Опијени вином, димом; Ја те мјерим, ти ме мјериш.
И свјесно те лажем, лажем, а ти ништа не замјериш.

Гледаће ме очи твоје као што су некад њене,
Све док зора не донесе истину и отријежњење.

Рајко КАСАГОЋ

ДРУШТВО ОКО КОТЛА

Мјесец пун са неба
Пружа зраке своје.
Мачак крај шпорета
Преде музе своје.

У селу је вече
Јављају се црврчци
Све пјесме у хору
Иза котла нашег
Сад ракија тече.

Све шљиве су плаве
На вријеме побране
Ракију печемо
Док зора не сване.

Око котла сједи
Оно друштво старо
Њихова бесједа
Баш ништа не вриједи.

Бесједа је иста
„Ништа није добро“
Ал је једно битно
Ракија је чиста.

Од наше ракије
Глава и не боли
Мјесец ће са неба
Прозор да отвори.

Природа је наша
Мјесец дио нас
Када мјесец сија
И кад сунце грије
То је за нас спас

Ранко ПАВЛОВИЋ

У КАФАНИ, С ПЕТЕФИЈЕМ

И у мом селу бјеше кафана,
препуна чађи и задимљена,
свратиште боема и каравана,
само покаткад – понека жена.

За столом у углу, уз чокањ ракије,
ту често поноћ спајох са зором
све ћаскајући о духу револуције
са занесењакком, младим Шандором.

Ја чокањ по чокањ љуте шљивовице,
а Петефи чашу за чашом вина.
Један другоме не видимо лице,
кроз кафански дим - само празнина.

Устаје Петефи, жар му око пали.
“Слободе, љубави, мени недостаје...”
Кафана утихну, јер сви смо устали,
а пјесма жубори. Слушам уздисаје.

„Једна ме само мисао тишти...”
Из *Апостола* стихови затим.
Кафана умукну, тишина врштити,
док занесено стихове пратим.

Збуњено гледам други крај стола:
кад, тамо никог, чак ни винске чаше;
само празан чокањ, пун душевног бола,
наискап испија разговоре наше.

Зора је. Спремам се да кренем кући.
Док удишем свјежину новог дана,
Шандор одлази шором пјевајући:
„На крај села чађава механа“.

КАКО ЈЕ СТВАРАН СВИЈЕТ

Створитељ је виначиниопрво,
да освјешта глину и у њој Адама.
Из ребра затим Ева дође сама,
па Бог створи змију, јабуку и дрво.

Онда створи земљу, на њој винограде,
па сунце да рађа једрим гроздовима,
ријеке, језера, да трс воде има,
и птице небеске, да се грожђем сладе.

Човјеку Господ тада наук даде:
Да спознаш радост, сади винограде,
обмени земљу, срце оплемени!

Гаји трс и лозу, свуд шипражјекрчи,
са пуним кондиром међ' најдраже трчи,
слави рујно вино и радуј се жени.

НА КАМЕНУ ХЕРЦЕГОВОМ

Из камена врелог, тврдог, херцеговог,
када лоза тргне у плаву ведрину,
кад шикну ластари из чокота новог,
питомина крша заискри у вину.

Вите Дучићеве јабланове горде,
благи повјетарац кад њежно зањише,
виногради се растроје у хорде
и Херцеговина гроздјем замирише.

Тврдошки монаси вином пехар пуне
само онима који срцем пију,
у сваку капљицу зрнца душе круне,

препознају у вину чисту поезију.
Тад и Требишњица из својих дубина
за жедне поноре иште чашу вина.

НЕБЕСКИ КОНДИР

Сијевне небом, то је миг анђела.
Испружим руку, у њој празан кондир.
Тада забруји васељена цијела
и ја осјећам меког крила додир.

И чујем цурак, кондир ми све тежи,
пјенуша вино с небеских њедара.
У помрчину брига с чела бјежи,
и плам се силан у души разгара.

Кад се у мени жеља устумара
да жарни гутљај руменог вина
жедној усни принесем с каменог олтара,

шапне ми глас с плаветних висина:
То кап је зноја твог прародитеља,
а у њој душа драгог пријатеља.

НА ТВОЈОЈ УСНИ

На твојој усни, и да је кисело,
вино је слатко, баш као причесно.
Престаје да боли све што је бољело
кад капљица сунцем заискри чудесно.

У ту капљицу, што ти усну љуби,
зароним и ја, трагам за лагуном,
у којој пред срцем бура снагу губи,
а ти ми прилазиш са амфором пуном.

Па пијемо руј из кристалних чаша,
теби се капље на уснама множе,
а низ пучину једри мис'о наша,

(док у дрхтају нијеме стојимо):
О, ми смо грешни, опрости нам, Боже,
за све што чинимо и што не чинимо.

ВИНАРЕВА КЋИ

Кад по вино дођем код старог винара,
озари ме лице винареве кћери,
и дуго се затим у мени разгара
жеља да је са мнош још исте вечери.

Пожелим да будем жар погледањеног,
ил' винска мушица на рујном јој лицу,
а мисао луда, без вина пијаног,
носиме беспућем и кроз несаницу.

Пијем с пријатељем, љетни дан се гаси.
Стижу винског бога весели монаси,
док звјезданим сјајем искре наше очи.

Кад се на дну чаше мјесец зајезери,
моје мисли крену винаревој кћери
и пожелим да ми она вино точи.

ЛАЖИ

Не смета ми учмалост ове крчме мемљиве,
А ни теби моје лажи...Докле год су занимљиве.

Све те ларме боемске мени ноћас нису бучне,
А ти слушаш моје лажи, докле год су миловучне.

Опијени вином, димом; Ја те мјерим, ти ме мјериш.
И свјесно те лажем, лажем, а ти ништа не замјериш.

Гледаће ме очи твоје као што су некад њене,
Све док зора не донесе истину и отријежњење.

Ранко ПЕРАДОВИЋ

КАФАНСКА

Кафана је право стање
Расположења и слуха
Она нам је сво надање
И сјај кафанскога духа

У кафани столови трошни
Прекривени столњацима шареним
А за њима пијанци побожни
Са чашама одавно испијеним

Овдје живот стасава
У смрт лепу наду
У лаж наших веровања
Коначну смрти заваду

У МАМУРЛУЦИМА ПЕСМА

Бури Дамјановићу

гле што се песма мучи да успе
а тако је лако у вриску спознаја
како да до својих висина доспе
из меке душе из њина бескраја

у мамурлуцима као лепа птица
занебесана без главе и без лица
у пијанствима мочна нам ругалица
сова се извила изнад сурог крова
кровињаре у којој смо живот искапили
а још смо и још ћемо ласно пити
гдје смо то и што овакви били
или смо посве пићем исхлапели

губећи сваку могућу равнотежу
испод свог нивоа падамо у метежу

(фeбруар, 2009.)

Славко ЈУНГИЋ ЈЕСЕЈ

КАВАНСКА

кућа самотника
са дуванским димом
са алкохолом и болом

кућа која краде време
кућа жагора
кућа празних говора

тек песма нека понекад
зидове развесели
еј пусто поподне

погледи жена
веселом је чине
кикоти конобарица

господар њен алкохол
уноси весеље
привидно лечи бол

понекад љубав у њој се роди
у дугом разговору кована
љубав ноћи
за један дан

кавано разапета у болу
не клањам се теби
ни краљу алкохолу

ПИЈАНИЦА

ја сам пијан пијане ми мисли
сан ме неће чашица ме хоће
немогући живот сад ја живим
дозас љута заваарава душу

пијаницо мешао си свашта
с политиком мешао си вино
кад си пијан не воли те нико
црвениш се од туђега срама

знаш гледати истини у очи
ал мигом те у ћошак склањају

пијаницо диви ти се неко
бацио си муку иза леђа
престали ти у лице гледати

све је теби еј до мора равно
са камена соко ти се јавља
пој бекријо убило те време

громко сваком ти реци истину
она ти је у ноћи видело

Стеван Р. СТЕВИЋ

ЧАШУ РУЈНОГ ВИНА НАТОЧИТЕ МИ

Чашу рујног вина наточите ми
да у њој поново угледам очи благе
кроз празну чашу што су ме гледале
ноћима док смо сједили за истим столом

Чашу рујног вина наточите ми
да заборавим сву тугу што ме мори
и све лажи које сам сатима слушао
У вину је истина, неко то давно рече

Чашу рујног вина наточите ми
да ми ракија љута не удари у главу
да ми од пива образи не порумене
Без ње и рујног вина душа је моја празна

Чашу рујног вина наточите ми
да још једном осјетим тај слатки укус
у коме сам ноћима уживао за истим столом
Да поново вратим прошле дане, бар на час

ПОТРАЖИЋУ ИСТИНУ У ЧАШИ ВИНА

Потражићу истину у чаши вина
кад је није било у погледу твом,
а некад је искра у оку благом
доносила радост срцу жалосном

Потражићу истину у чаши вина
кад је у твом осмијеху нема,
а некад је твој осмијех из срца
говорио да се велика радост спрема

Потражићу истину у чаши вина
кад је нема у твојем додиру,
а некад си знала да од додира твог
из моје душе њежне ријечи навиру

Потражићу истину у чаши вина
кад је у твом загрљају није било,
а некад смо обоје срећни били
кад једно другоме сједне у крило

Светислав ОЉАЧА

DELIRIUM TREMENS

Сизифовском упорношћу побеђујем смрт животом,
па ме зато сретате лудог и изван моје песме.
Делиријум тременс замена ми за смрт,
за поражен цвет, за нашу љубав.

Она сад улази у зору.
Дугокоса. Небо је црвено.
Пијем...
Делиријум тременс.

У мени јавља се сумња
да се моја песма неће у ружу никад процветати
јер иза нас остаје празнина,
само понеко засади цвет.

Сад поново видим. Она улази у зору.
Нага. Дојке јој румене.
Разговарам са њом.
Сада је опет нема.
Делиријум тременс.
Делиријум тременс.

ЕПИТАФ

Платио конобару своје последње пиће
и сам себи запалио посмртну свећу.

Смерти, после тебе из моје јетре
изникнут ће виногради
и зато молим те дозволи
да се као вино у живот поново вратим.

и зато молим те дозволи
да се као вино у живот поново вратим.

НЕБЕСКЕ КАФАНЕ

Ако су звезде, које на небу сјају
небеске кафане, које целе ноћи раде
напуштам ову планету и одлазим на небо.

Нека моја душа васионом лута,
нека иде од једне до друге кафане
и слуша песме и музику звезда.

ПИЈАНЦИ И СЈЕНКА ПЛЕСАЧИЦЕ

Сјенка плесачице
Дијадема свјетлости
Лелуја ко албатрос
У загрљају вјетра

Бизарно је лијепа њена игра
Пијанци често зову конобарице
Мрља вина на бедри
И орнамент разбијене чаше

Ако не престане
На прсте ћу проговорити
И пијан јој забродити међу дојке

Владимир СТОЈАНОВИЋ

МЈЕСЕЦ БОЕМ

Узалуд чекам, љубави нема,
уздах самоћу замени:
погледам небо – Месец се спрема
да своје сунце засени...

Месец је боем, лола стара
и да сам месец, ноћас би хтео...
О, како само он звезде вара,
Оне му верне за живот цео!

А љубав ноте песме ми греје,
ја волим дует, а певам соло;
погледам небо – месец се смеје...
Звезде на небу играју му коло!

Љубав је боја за карте наше,
заљубљен, боље играм покер ил санс...
Погледам небо – Месец ми маше,
звезде због њега падају у транс.

БАМБУС

Весео је сунчан дан,
Ја за столом седим сам;
Карту пића узимам –
Опуштен сам и уживам.

Твоја рамена су гола,
Црно вино и хладна кола:
Зашто дама седи сама и пије ђус,
Време је за – бамбус!

Твоја колена су гола,
Црно вино и хладна кола...
Музика почиње џумбус,
Заједно пијемо бамбус.

Свануо је нови дан
Ал' ја више нисам сам;
И од сада што да кријем,
Искључиво – бамбус пијем.

МОСТАРСКИ БОЕМИ

Нисам ја вриједан сваке те сузе твоје
Мостарски боеми, кажу, још увијек постоје!
Ја снови снимам искључиво своје –
У њима нема мјеста за двоје!
Ја сам ти облак без панталона
И галеб стари, сувише дуго;
Вагабундо и примадона –
Никада нису били једно за друго...

Нисам ја вриједан те црне косе твоје
Мостарски боеми, кажу, још увијек постоје...
Моје је јутро за тебе вече –
Жилама мојим Неретва тече!

Ја сам ти облак без панталона
И галеб стари сред мостарске кише;
Вагабундо и примадона –
Док плаче она, он јој сузе брише...

ИСТИНА У ВИНУ

У чаши шампањац пени,
месец жут, к'о сунце сија;
знам да сутра идеш жени,
знам, чека те фамилија.

Зашто волим само црно вино,
идем старим љубавима?!
Карте отварај, истино,
ако те у вину има!

Зашто волим што је туђе,
што не могу да ми дају;
зашто ми је срце луђе –
од свих других што куца?

Зашто слушам тужне песме,
па сам зором заплакала;
зашто морам што се не сме,
па сам тугу изабрала?

ИЗГУБЉЕН СЛУЧАЈ

Весело на журци цело вече,
још пар сати – освануће дан;
узбуђење венама ми тече,
тако бих те водио у – стан.

Везане ми обе руке, људи,
у изгубљеном случају...
(Жена ми се лако буди,
чим се врата откључају)!

Везане ми, људи, обе руке,
ред преваре па два реда бруке...
То су муке –
људи, везане ми обе руке!

Ситуација се контроли отела,
јутро свиће, нисам мамуран;
радо би до првог хотела,
(али, лудо, младо, навикло на стан)

Примећујем знакове нервозе,
напето је постало;
а у флаши још два прста лозе,
само то је – остало!

ЦРНИ ПЕТРЕ!

Мислила сам: имам дечка,
висок, леп је, ватра жива;
за њега је само шницла бечка
и гајба леденог пива...

Петре, Петре, црни Петре,
остаћеш ми ти без јетре;
пијеш ракију ко воду,
попио би живу соду!

Надала се: биће фино!
Пуно среће – пуна кућа,
на картоне пије вино,
јагњетина стиже врућа...

Желела сам да ме мази
и да пар смо прави;
чим ракију љуту спази
мене заборави!

Нладо ДИЈАК

СТАРИ МОМЦИ

Свако јутро нешто прије седам
лаким ходом, као срна, лане,
журечи се на посао прође
мала Шаза крај наше кафане.

Сви изађу. Кафана је празна.
Стари момци трче да је виде.
И тек неко узбуђено каже:
„Тихо, дечки, ено Шазе иде!„

Стари „дечки„ тад уздишу сјајно,
Миле шешир на врх крова баци,
Иде Шаза а дружину нашу
сунчани су обасјали зраци.

Прође Шаза. И не гледа на нас.
Дивни поглед скренула у страну.
Миле шешир скида свој са крова
и сви опет с тугом у кафану.

Пуста младост! Пусте мини-сукње.
Није чак стари момак бити!
Шта ћеш друго него у кафани
празну сламу млатити и пити.

Свако јутро нешто прије седам
лаким ходом, као срна, лане,
журећи се на посао прође
мала Шаза крај наше кафане.

Војин ТРИВУНОВИЋ

У ВИНУ ИСТИНА СЕ КРИЈЕ

с тавана од девет година суву дреновину
скинули циједио је Краљевићу Марко
два дана и трећи
до подне
ал ни капи не потече из ње
кад то видје одустаде Марко
у шакама издала га снага
неће више замећати кавге
нит потезати гује из потаје
већ он оде пити рујно вино
у вину истина се крије

Здравко МИОВЧИЋ

ТРИДЕСЕТШЕСТОГОДИШЊАКИЊА

За душу Ђ. Дамјановићу

Када одлежи у бурету
Па још у глини на Голешима
И у том тамном вилајету
Када тридесет и шест има
(Више него што некоћ ходи
Христос по земљи и по води)
Можеш мислити шта све понесе
И не понесе од тог блага,
А још када је на сто донесе
Михољског љета рука блага...

Можда је није спустила рука
Од лишћа које јесен злати,
Можда нам баш њу шаље Ђука
Кад већ не може да наврати
Из Голимјеста на по једну –
Па је пијемо, не за наше,
Већ за његову душу жедну
И сасипамо по пола чаше:

Да пије с нама Ђуђо, Ђуша,
Као што пије слатка душа
Завејана у облацима,

Да нам, док јесен чаше слаже,
Пијеш ли роде лишћем каже

И да се не тријезни Ђураш,
Никад робом, ни час мамураш,
Док још оваквог блага има!

Пијемо је (клате се сати
Михољског љета, спушта се тама)
Можда и Бранко Ђопић сврати...

Ко некад њима и сад нама
На крају јесен рачун плати.

ШЉИВКА

Сакупљам лишће опало
Испод крошања, данима,
И видим није остало
Од вјетра ништа на њима.

Држе се само три листа,
Велика, скоро библијска,
Да из њих опет излиста
Најбоља шљива, ракијска!

Она коју су садили
Преци, па млијеч мајчице
Пили, да би се младили
И одморили малчице;

Она с којом се навијек
Рађало, мрло, славило,
Што се узима за лијек
Да би се оздравило;

Податна и заводљива,
Најежи те ко коприва
И ђаволско нешто скрива -
Тако да почесто бива

И од мисли на њу мука,
А ти опет, као да је
Расо против мамурлука,
Нагнеш јутром из потаје;

Она никад исказана,
Потекла из древних мисли
Покрај ватре и казана
Као на ријеци Висли;

Она никад испричана,
Никад на дну остављена,
Плаховита, искричава,
Проклета и прослављена!
Уз њу се пјева и бије -
Она је химна Србије!

Она је буне дизала,
И десетерце низала!
Њу грешан и болан пије
И кад му до жића није!

За њом текао као Лим
В. Николић и крадом с њим
Мјесец небеском цестом;

На њену страну често
(А богами и много)
Нагињо се и Ного
И сјетан док је пије
На нагнуте се делије
Бранкове наслањао;

Уз лампек и Мариоков
Њоме стресо чађ и оков;
Вјенчићи њених мушица
(Како Симовић свједочи)
Још лебде око Ужица
И улијећу у очи;

Ако Бранка В. упиташ:
Свештена, жутка... љутита,
А сва у души сталој
У људској сузи, малој;

Иза каце Ђорђо сједи,
Ослушкује и пореди
Андрићеву реченицу
И лебдећу чињеницу
Што настаје кад оживе
Жуборавим складом шљиве!

Тешовача по Тешићу,
Есенција по Нешићу;
Симеуну саће њено
Брез меда је замедљено!

А по мени и по многом
Који би да о њој пише
Она што се може пити
Са ђаволом и са Богом;
Од које ћеш ожеднити
Немоћан да пијеш више!

НА ПРВИ ХИТАЦ

Ђед ју је пио *на први хитац*
Наискап што би други рекли
Пио је с нама мјесец и свитац
Кад бисмо је крај куће пекли

Нас би зора затекла жедне
Након што их безброј саспемо
А ђед није више од једне
Џаба му ону другу наспемо

Једино кад је остарио
Дешавало се да попије
За дневну дозу и по двије

Из флаше коју би ставио
На невидљиво мјесто - да га
Згрије и укрије од врага.

О РАКИЈИ

Мирославу Кубурићу

Кажеш да пређем на ракију,
Да се напијем те лепоте
И као Орфеј кроз Тракију
Србијом проспем њене ноте.

Точиш ми дуњу и додајеш,
Али ми тајну не одајеш,
Већ пушташ сам да одгонетам
Шта јој то даје склад сонета.

Побожно ћутим кад отпијем
И чекам језик да открије
Древни еликсир алхемије...

А ти се смешиш: зар свет није
Лирика вечно живе ватре
И у њој дистих, терцет, катрен...

ДРЕЊА

*Најбоља је из Очијева
Када је пијеш горе на Уни
У Мартин-броду док ври и пјева
Бук да сагласјем сонет напуни*

*Када је сипаш иде к'о уље
Мирис дрењине лебди над водом*

А из слапова брује оргуље
Величанствену пјесму под сводом

Тако ми пише Димитрије
Свој лирски подрум да допуним
Пјесмом о дрењи и о Уни

Дописујем је и додајем
Осјећајући као да је
И ја са Уном и с њим пијем

ВИНСКИ СОНЕТ

Виноградари су пјесници
Који по земљи строфе нижу
А винари су свештеници
Који молитвом тај род дижу

На трпезу гдје небесници
(Прастаре вишње винопије)
И винопојци-причесници
Чекају да их стих опије

Кад се у буке једног трена
Утопи складан слап катрена
И кад се слије у терцине

Нешто од оне неречиве
Милости, чежње, сна и дара
Виноградара и винара.

ВИНОПОЈЦИ

Да ми је са Нешићем Ђорђем
И Захаријом Орфелином
На Опленцу да берем грозђе
И да справљамо пјесме вино

Да и нас старе винопије
Ритам и мирис светог чина
Обузме сасвим и опије
Попут оног архивског вина

Скритог у хладу најстарије
Бачве која се још налази
У дну Краљеве винарије

Да запојемо Ђорђе и ја
Са Орфелином, док залази
За облак српска поезија

ЗАШТО ЖИЛАВКА

Промени вино - саветује
Крчмар, бутељу док отвара,
А ја у себи, да не чује
Нико, као да одговарам:

Како није у мојој власти
Да овај дар над даровима,
Ову капљицу чисте сласти,
Пустим да свог песника чека

Све док знам, жедан, да још има
Бар једна чаша, један чокот,
Ни колико стане у око –

Као да бих до краја века,
Можда за вечност (ко зна докле)
Остао као Тантал, проклет!

У МУЗЕЈУ РАКИЈЕ

Милану Поповићу

Оне вечери кад смо били
У музеју код Кубурића
Не могу рећи да смо пили -
Упијали смо жубор бића
У ком се страст са слашћу стопи.

Није ракија то што опи
Оне вечите трагаоце,
Већ милост кад се озго топи
Сливајући се низ гр'оце.

Текле су редом: дуња, шљива,
Кајсија, лоза (ко да памти)
С њима исконска, неутажива,
Жеђ којом грешна душа пламти.

Текле су речи као капи
У тој ризници носталгије
И нешто за чим душа вапи
Док је невидљив огањ грије.

Текло је време, неизмерно,
Већ је по света позаспало,
А ми смо пили, сетно и смерно,
У том музеју под Авалом.

И све је текло неизбежном
Крају (свако у своју самоћу)
А ми смо пили, смерно и нежно,
Небеску дугу у том воћу.

Упијајући еденски жубор
Нико не рече: остарисмо,
Као да сав земаљски умор
Тад иза себе остависмо

У жељи да не мину никад
Часи када се време злати,
Када је сваки трен уникат
Који не може да се врати.

Живко ВУЈИЋ

КАФАНСКА ЛЕКТИРА

За оног ко вино пије
Нема боље терапије

Кад осјети укус вина
Док низ грлце клизи
У грудима топлина
Нема мјеста бризи

За столом сам није
Наздравља винопојцу
Заплешу лептирићи
Радост нико не крије
Још кад том двојцу
Заклокоћу чоканчићи

На ред дођу лектире
Расправа о писанији
Трен поста свечанији
Зјенице се лагано шире
Кад пред жедне делије
Стигне боцун црвеног
Укуса јединственог
Све су ријечи веселије

БАЛАТИНО-ШИКАРОВЕ КАПИ ПОЕЗИЈЕ

Ко још не би вино да пије
Уз Јунгићеве капи поезије

Ко још не би с балатином
Да у фебруарско хладно вече
Кваси грлце шикар вином
Кроз Марковац што тече

На том брду у мирису
Сваки чокот душу има
Зрела зрнца мирис шире
А сви они који нису
У подрум са бурадима
Желе бар да завире

На Трифундан строфе теку
Као црвено у чашу док се лије
Бирани бисери Јесејове поезије
Испунише топлином винотеку
А вино на дну чаше зајубори:
Само си још мало јачи од мене
А кад ти добро натолим вене
Иди кући - за сутра се одмори

ГЛАВО МОЈА

Зима дође руже вену
Главо моја на рамену

Киша лије вјетар свира
Главо моја без шешира

Мраз стеже вјетар коси
Главо моја ко те носи

У Скупштини чекић лупа
Главо моја баш си глупа

Срели су те поред пута
Главо моја забринута

Клизаво је по улици
Главо моја у Лудници

Снијег пада хладно вани
Главо моја у кафани

Крчаг вина келнер носи
Главо моја пијана што си

Келнерима сад на мети
Главо моја без памети

КАД СЕ НАПИЈЕМ ДОБРОГ ВИНА

Моја туго шта ме снађе
Живјело се некад слађе
Празнио сам винске чаше
И грлио градске снаше

Сјећања су неувела
Мене драга завољела
Покрај шанка у кафани
Текли су ми срећни дани

Нема више покрај врела
Гдје је љубав започела
Строго пазим на изласке
Никуд не идем без маске

Имам страшну обавезу
Да стално будем на опрезу
Нема више срећних дана
Корона је свјетска рана

Да л' ће икад пет младића
Да ме сачека сред кафића
И уз звуке виолина
Пуно буре црвеног вина

А кад се напијем доброг вина
И кад се наједем макарона
Па попијем два-три аспирина
Има да цркне вирус корона

КОНОБАРУ, ПРАВО КАЖИ

Ко то там окаже
Да смијем
Колико хоћу
Вина да пијем

Ко то тамо лаже
Да желим
Полу пијан
Да се веселим

Ко то тамо каже
Да умијем
У кафићу до зоре
Да лумпујем

Ко то тамо лаже
Да сам вриједан
И да пијем вино
И кад нисам жедан

Ко то тамо каже
Да пијем за џабе
За џабе пију
Само барабе

Ко то тамо лаже
Да ме бриге море
За кафанским столом
Да остајем до зоре

Ко то тамо каже
Да је кафана школа
И да пијан спавам
Испод кафанског стола

НАПОМЕНА НА КРАЈУ

Није ово никаква антологија, нити сличан, по вриједносним критеријима сачињен избор поезије. Ријеч је, једноставно, о поезији коју сам волио, пјесницима које сам познавао, па отуд и скупио сам пјесме по сопственом, слободном избору. Надам се да ће ме читаоци разумјети и у том смислу могу да понудим овај букет драгих нам пјесама међу којима ће се, понека, наћи за највеће сладокусце. Свој став о кафанском животу, боемији и, уопштр, о поимању тог вида људског живљења изразио сам у књизи „Бањалучка боемија“ која је у припреми.

Приређивач

САДРЖАЈ

Прослово	5
<i>Амбо МАРОШЕВИЋ</i>	7
ДРУГАРСТВО	7
<i>Андреј Ћ. ВРАЊЕШ</i>	8
ИСТИНА И ВИНО	8
ВИНО ВЕРА У РЕЧИ	8
<i>Анђелко АНУШИЋ</i>	9
ОВА ЧАША.....	9
<i>Чедо ЂУРЂЕВИЋ</i>	10
СУСРЕТ У ЧАШИ	10
БОЕМ	11
ПЈАНА ИЛУЗИЈА	11
ОДА МУЧЕНИЦИ	12
КАПИ ЗА ДУШУ	13
<i>Дамјан ДАМЈАНОВИЋ</i>	14
ОДА ЧАШИ	14
НОЋ ЦИГАНА.....	15
ДТАРЕ КАФАНЕ ВИЊЕРА.....	16
СВЈЕТЛОСТ ЧИРАКА И ВИНА.....	17
<i>Драган МРАОВИЋ</i>	19
КАФАНЕ.....	19

<i>Драгутин ВАСИЛИЋ</i>	20
У КАФАНИ	20
УЗМИТЕ, ЗА ПОКОЈ ДУШЕ.....	21
<i>Душко М.ПЕТРОВИЋ</i>	22
ОКО РАКИЈЕ	22
<i>Душко Ж.ПОПОВИЋ</i>	23
КАФАНЕ.....	23
<i>Ђуро ДАМЈАНОВИЋ</i>	24
ПЕСМА ПИЈАНИЦЕ.....	24
РУЧАК СА ЂОПИЋЕМ.....	25
ПИЛИ СМО СУЗЕ.....	26
<i>Горан ГАВРИЋ ГРГА</i>	28
ЖЕЛИМ ДА МЕ ПУСТЕ.....	28
ПОЛЕМИКЕ.....	29
ПЈЕСМА НА ТОАЛЕТ ПАПИРУ	30
НОЋНЕ УТВАРЕ.....	31
<i>Јован Н.БУНДАЛО</i>	34
ВИНО СПАЈА СВЕ ЛЕПОТЕ.....	34
ВИНОГРАД ЈЕ КАО ДЕТЕ.....	35
<i>Јовица ТОНТИЋ</i>	37
БОЕМ	37
СВЕ ЈЕ ТО ЗБОГ ЛОШЕГ ВИНА	37
<i>Касим ДЕРАКОВИЋ</i>	38
ЦРНИ ПЛЕС	38
<i>Коља МИЋЕВИЋ</i>	40
ВИНСКИ СОНЕТ	40
<i>Миладин БЕРИЋ</i>	41
НА ДНУ ЧАШЕ.....	41
РАКИЈО МАЈКО	43
ХОЋЕ ДА МЕ НАПИЈУ ХАЈВАНИ.....	44

СВАКА СВИЊА ПОЖЕЛИ НАПОЈА.....	45
КАФАНА КОД “ТРИ ПЕНДРЕКА”.....	46
НЕ ВОЛИМ ВОДУ.....	47
ПИЈАНАЦ.....	48
ДАБОГДА УМРО У БУРЕТУ ПИВА.....	48
МОШТ.....	49
У СЛАВУ ВИНА НАЗВАНОГ ПО ЖДРИЈЕПЦУ.....	50
<i>Милан КОРАЋ</i>	53
КРЧМА У СЕЛУ.....	53
<i>Милан РАКУЉ</i>	54
БИЛИ СМО МУЊЕ НЕБЕСКЕ.....	54
ЈЕДНОМ САМ ЛЕГАО ТРИЈЕЗАН.....	55
ЈА НЕ ВОЛИМ КАФУ, НИТИ ЈОЈ СУДБИНЕ ШОЉУ.....	56
ФЛАША.....	57
<i>Миле ЛИСИЦА</i>	58
ВИНО ЈЕ ПОЕЗИЈА.....	58
КАПЉИЦА.....	59
<i>Миленко ТОМИЋ</i>	60
ПИЈАНА ГЛАВА.....	60
ШЉИВЕ САВКЕ.....	61
ВРБЉАНСКА ШЉИВА.....	61
<i>Милорад Мишо ЂУРЂЕВИЋ</i>	62
КАФААНСКА КО ЗНА КОЈА.....	62
И НА НЕБУ ТИ И ВИНО.....	63
НА КАФАНУ ЖЕНЕ ЉУТЕ.....	64
<i>Милош ЈОВИЋ</i>	67
КОНОБАР.....	67
КАФАНА.....	67
<i>Милош МИЛОЈЕВИЋ</i>	69
КАФАНСКА ПЈЕСМА.....	69

МОЈЕ НОЋИ	69
ПИЈЕ МИ СЕ.....	70
МОЈА ТАМА.....	71
ОПОМЕНА	72
УЗМИ МЕ КАКАВ САМ.....	73
ПЈЕСМА ПРИЈАТЕЉА	74
<i>Миодраг ХРЊАЗ ЉУМО</i>	75
ИЗ КАФАНСКОГ ЖИВОТА.....	75
<i>Мирко ЉУБАНИЋ</i>	77
КАФАНА.....	77
РАКИЈА	78
<i>Оливера СТАНКОВИЋ</i>	80
ДУДОВАЧА	80
<i>Пајо БРКОВИЋ</i>	81
ЧОКОТЕ САМ ЗАСАДИО.....	81
КРЧМАРКА МАРА	81
<i>Раденко ПОПОВИЋ</i>	83
УПИТНИК	83
<i>Радмило В.РАДОВАНОВИЋ</i>	85
Вино	85
<i>Радомир ВУЛИН</i>	86
ЛАЖИ.....	86
<i>Рајко КАСАГОЋ</i>	87
ДРУШТВО ОКО КОТЛА	87
<i>Ранко ПАВЛОВИЋ</i>	89
У КАФАНИ, С ПЕТЕФИЈЕМ.....	89
КАКО ЈЕ СТВАРАН СВИЈЕТ.....	90
НА КАМЕНУ ХЕРЦЕГОВОМ	91
НЕБЕСКИ КОНДИР.....	91
НА ТВОЈОЈ УСНИ	92

ВИНАРЕВА КЋИ	93
ЛАЖИ.....	93
<i>Ранко ПРЕРАДОВИЋ</i>	94
КАФАНСКА	94
У МАМУРЛУЦИМА ПЕСМА	94
<i>Славко ЈУНГИЋ ЈЕСЕЈ</i>	96
КАВАНСКА.....	96
ПИЈАНИЦА.....	97
<i>Стеван Р. СТЕВИЋ</i>	98
ЧАШУ РУЈНОГ ВИНА НАТОЧИТЕ МИ.....	98
ПОТРАЖИЋУ ИСТИНУ У ЧАШИ ВИНА.....	99
<i>Светислав ОЉАЧА</i>	100
DELIRIUM TREMENS	100
ЕПИТАФ	101
НЕБЕСКЕ КАФАНЕ.....	101
ПИЈАНЦИ И СЈЕНКА ПЛЕСАЧИЦЕ	101
<i>Владимир СТОЈАНОВИЋ</i>	103
МЈЕСЕЦ БОЕМ	103
БАМБУС	103
МОСТАРСКИ БОЕМИ.....	104
ИСТИНА У ВИНУ	105
ИЗГУБЉЕН СЛУЧАЈ.....	106
ЦРНИ ПЕТРЕ!.....	107
<i>Нладо ДИЈАК</i>	108
СТАРИ МОМЦИ.....	108
<i>Војин ТРИВУНОВИЋ</i>	109
У ВИНУ ИСТИНА СЕ КРИЈЕ	109
<i>Здравко МИОВЧИЋ</i>	110
ТРИДЕСЕТШЕСТОГОДИШЊАКИЊА.....	110
ШЉИВКА	111

НА ПРВИ ХИТАЦ	114
О РАКИЈИ	115
ДРЕЊА	115
ВИНСКИ СОНЕТ	116
ВИНОПОЈЦИ	117
ЗАШТО ЖИЛАВКА	117
У МУЗЕЈУ РАКИЈЕ	118
<i>Живко ВУЈИЋ</i>	120
КАФАНСКА ЛЕКТИРА	120
БАЛАТИНО-ШИКАРОВЕ КАПИ ПОЕЗИЈЕ	121
ГЛАВО МОЈА	122
КАД СЕ НАПИЈЕМ ДОБРОГ ВИНА	123
КОНОБАРУ, ПРАВО КАЖИ	124
Напомена на крају	127

Издавач
Књижевна заједница
„Васо Пелагић“
Бања Лука

За издавача
Ранко ПРЕРАДОВИЋ

Штампа
ГРАФИД
Бања Лука

За штампарију
Бране ИВАНКОВИЋ

Тираж
100

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

821.163.41-1(082.2)

КАФАНСКЕ / [уредник Видосав Ђурђевић ; приредио
Ранко Прерадовић]. - Бања Лука : Књижевна заједница "Васо
Пелагић", 2025 (Бања Лука : Графид). - 134 стр. ; 20 см. -
(Библиотека Извор / Књижевна заједница "Васо Пелагић")

Тираж 100.

ISBN 978-99976-03-48-7

COBISS.RS-ID 142689793

ISBN 978-99976-03-48-7

9 789997 1603487